

Грищук Ю. В.

Київський університет імені Бориса Грінченка
науковий співробітник НДІ освітології

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

У статті розглянуто діяльність міжнародних організацій та їх значення у популяризації досягнень сучасної науки та сприянні розвитку молодих вчених. Зроблено висновок, що популяризацію наукових досліджень молодих вчених варто здійснювати на декількох рівнях: інституційному, національному та міжнародному.

Ключові слова: наукові дослідження; популяризація досліджень.

Наміри України щодо інтеграції до Європейського дослідницького простору актуалізують проблему популяризації наукових досліджень. Варто звернути увагу на той факт, що на міжнародному ринку інтелектуальної праці Україна продовжує залишатися експортером. За останні роки понад 20 тисяч молодих, мотивованих дослідників виїхали з країни [2].

Згідно з результатами дослідження, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» у вересні 2017 року на замовлення Громадської спілки «Форум Українського Партнерства» серед працівників наукових установ Дніпра, Києва, Львова, Одеси та Харкова, 86% опитаних вважають, що науковці повинні займатися популяризацією науки (читати відкриті лекції, видавати статті в ненаукових журналах, давати коментарі для ЗМІ, брати участь у телепрограмах тощо) [3].

Проблему популяризації наукових досліджень розглядають у різних аспектах: впровадження сучасного менеджменту та маркетингу в популяризації наукових досліджень (О. В. Гутов); законодавче закріплення науково-просвітницької роботи як одного із провідних видів діяльності наукових та освітніх установ в Україні (А. Ю. Іщенко); перспективи популяризації науки в Україні (А. І. Сененко). Проте, особливої уваги

потребує вивчення європейського досвіду популяризації наукових досліджень молодих вчених, зокрема діяльності відповідних інституцій.

Функціонують ряд міжнародних організацій, діяльність яких спрямована на популяризацію досягнень сучасної науки та сприяння розвитку молодих вчених. Зокрема, Європейська молодіжна фундація (ЄМФ) забезпечує підтримку та надання фондів для молодіжної діяльності, що популяризують права людини, демократію і толерантність [4]. Щороку ЄМФ, що базується в Страсбурзькому Європейському Молодіжному Центрі Ради Європи, виділяє близько 3 млн. євро для молодіжних проектів [1].

У Польщі активну діяльність здійснює Фундація молодіжної науки, основними завданнями якої є: сприяння розвитку та популяризації освіти, науки та культури в Польщі з особливим наголосом на вищу освіту; популяризація та просування досягнень польських молодих дослідників; сприяння інтеграції польського академічного, економічного та соціального середовища з акцентом на розвиток та популяризацію досліджень; налагодження співпраці між наукою та бізнесом; розширення доступу до надійної інформації про науку [5]. В останні роки Швейцарська академія наук посилює пропаганду досліджень молодих учених. Створено комітет, який виступає в якості контактного пункту для питань у сфері STEM. Більше 250 науково-дослідницьких груп у Швейцарії відкриті для молоді та надають їм доступ до інфраструктури [6].

Аналіз досвіду європейських університетів свідчить, що всебічне сприяння науковій, інноваційній, винахідницькій та іншій творчій діяльності молодих вчених визначено стратегічним завданням. Так, наприклад, в Університеті Санкт-Галлена (державний університет, розташований в німецькій частині Швейцарії) функціонує Літня школа для молодих дослідників, яка пропонує методичні курси з емпіричних досліджень [8].

У Грацькому університеті імені Карла і Франца (університет в Австрії, що входить до асоціації університетів Європи Утрехтська мережа) з метою популяризації та сприяння досліджень молодих вчених було створено

Докторську Академію Грац, яка пропонує інституційну підтримку через структуровані докторські програми. Академія позиціонує себе як інтерфейс між навчанням та дослідженнями [7].

Таким чином, популяризацію наукових досліджень молодих вчених варто здійснювати на декількох рівнях: інституційному, національному та міжнародному. Якщо вирішення проблеми нормативно-правового забезпечення та фінансування є основними завданнями, які варто вирішити на національному рівні, то популяризація у ЗМІ, налагодження взаємодії науки, освіти та бізнесу є нагальними завданнями, які потребують вирішення на всіх трьох рівнях.

ДЖЕРЕЛА

1. Європейська молодіжна фундація надає гранти для НУО. URL: <http://gurt.org.ua/news/grants/35855/> (дата звернення: 23.01.2018).
2. Зупинити «відтік мізків»: місія можлива? URL: <https://voxukraine.org/uk/brain-drain-ua/> (дата звернення: 23.01.2018).
3. Проблеми популяризації науки в Україні: думки науковців. URL: http://ratinggroup.ua/research/ukraine/problemy_populyarizacii_nauki_v_ukraine_mysli_uchenyh.html (дата звернення: 19.02.2018).
4. European Youth Foundation / Official website. URL: <https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation/home> (23.01.2018).
5. Fundacja Młodej Nauki / Oficjalna strona. URL: <http://fmn.org.pl/onas/> (23.01.2018).
6. Promotion of young scientists / Swiss Academy of Sciences. Official website. URL: <https://naturalsciences.ch/organisations/scnat/youth> (23.01.2018).
7. Promotion of young scientists / University of Graz. Official website. URL: <https://www.uni-graz.at/en/researching/organisation-plan/promotion-of-young-scientists/> (23.01.2018).
8. Promotion of young scientists / University of St. Gallen. Official website. URL: <https://www.unisg.ch/en/forschung/nachwuchsfoerderung> (23.01.2018).

Activities of international organizations and their importance in popularizing the achievements of modern science and promoting the development of young scientists are considered in the article. It is concluded, that popularization of scientific research of young scientists should be carried out on several levels: institutional, national and international.

Key words: scientific research; popularization of research.